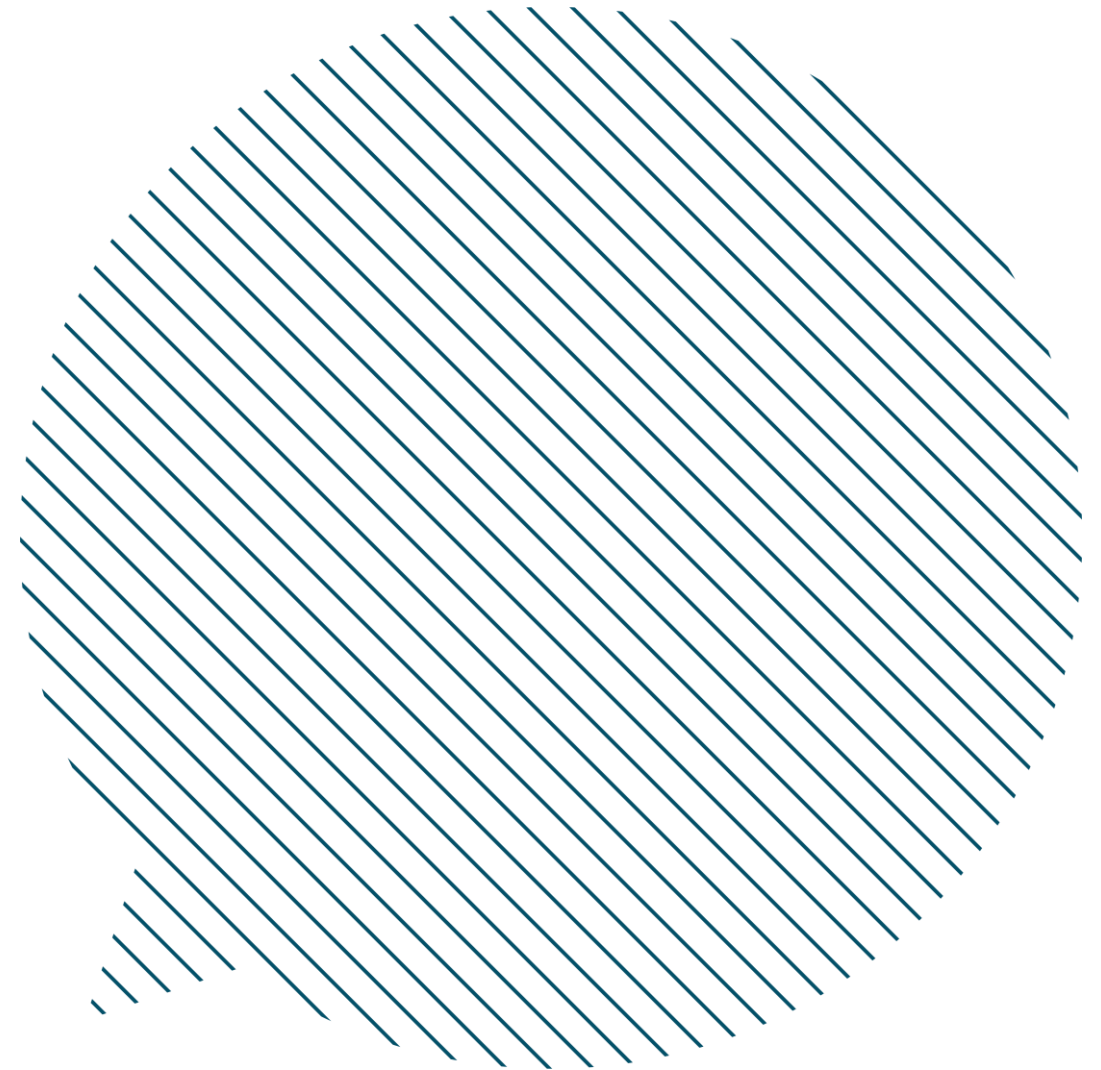

Om de viktigste satsningene på helse- og omsorgsfeltet

- Forventninger til kommunene

Leve hele livet

- Leve hele livet – en kvalitetsreform for eldre 2019–2024. Målgruppen er 65+.
- Målet er *«å bidra til flere gode leveår der eldre beholder god helse lenger, opplever at de har god livskvalitet, og at de i større grad mestrer eget liv, samtidig som de får den helsehjelpen de trenger når de har behov for den.»*
- Den demografiske utviklingen og bærekraftsutfordringene ligger til grunn for arbeidet.

Alle satsinger og initiativ innenfor samfunns- og tjenesteutvikling må forholde seg til disse samme hovedutfordringene:

- Vi får et samfunn med stor økning i antall eldre og betydelig nedgang i antall yrkesaktive per pensjonist.
- Samfunnet vil om få år ha flere eldre enn barn og unge. For flere kommuner er dette allerede en realitet.
- Fram mot 2050 går vi mot et fødselsunderskudd i Norge.
- Framover vil vi ha stadig større utfordringer med tilgang på kvalifisert helsepersonell.
- Vi ser endringer i familie- og flyttemønstre som utfordrer den viktige familieomsorgen.
- Vi ser endrede holdninger til frivillig arbeid som utfordrer forutsigbarhet og kontinuitet i samarbeidet mellom kommunene og frivilligheten.

**Et aldersvennlig
Norge**

Helsehjelp

**Aktivitet og
felleskap**

**Sammenheng
i tjenestene**

**Mat og
måltider**

Et aldersvennlig Norge

- Etablert et Senter for et aldersvennlig Norge i Ålesund med særskilt ansvar for å jobbe direkte mot befolkningen og mot aktører utenfor helse- og omsorgssektoren.
- Senteret driver et nasjonalt nettverk for aldersvennlige kommuner – basert på WHO's konsept «Age-friendly cities» - over 190 kommuner er med så langt.
- Senteret jobber for eldremedvirkning i beslutningsprosesser i kommunene, herunder styrke eldrerådernes rolle.
- Senteret jobber med «nudging» av eldre selv, blant annet en kampanje der unge eldre oppfordres til å planlegge for egen alderdom knyttet til bolig og stedstilknytning, gode levevaner og opprettholdelse av et aktivt og sosialt liv. Budskap: «*Et godt liv hele livet handler ofte om å fortsette med mye av det du trives med i dag. Du må bare planlegge litt.*»

www.planleggelitt.no/

Program for folkehelsearbeid i kommunene

- Er en tiårig satsing (2017-tom. 2026) på kommunalt folkehelsearbeid
- Bygger opp under kommunenes systematiske og langsiktige folkehelsearbeid med fokus på psykisk helse og barn og unge
- Midtveisevaluering ble gjennomført vår 2022 og viste at programmet:
 - støtter opp under kommunes systematiske folkehelsearbeid
 - har utviklet mange nyttige tiltak i barnehage, skole, for barn og unge samt voksenpersoner i deres liv
 - styrket samarbeid mellom kommuner og FoU og kompetansemiljø
- Vestfold og Telemark er med i pilotsatsing på forebygging av vold og overgrep «Sammen Mot» med tiltak i 3 kommuner, Larvik, Færder og Midt-Telemark

Ny folkehelsemelding

- Helse- og omsorgsdepartementet har startet arbeidet med stortingsmelding om folkehelsepolitikken, som vil fremmes våren 2023
- Høringsfristen var 13. april 2022.

[Folkehelse i et livsløpsperspektiv - Helsedirektoratets innspill til ny folkehelsemelding - Helsedirektoratet](#)

Kompetanseløft 2025

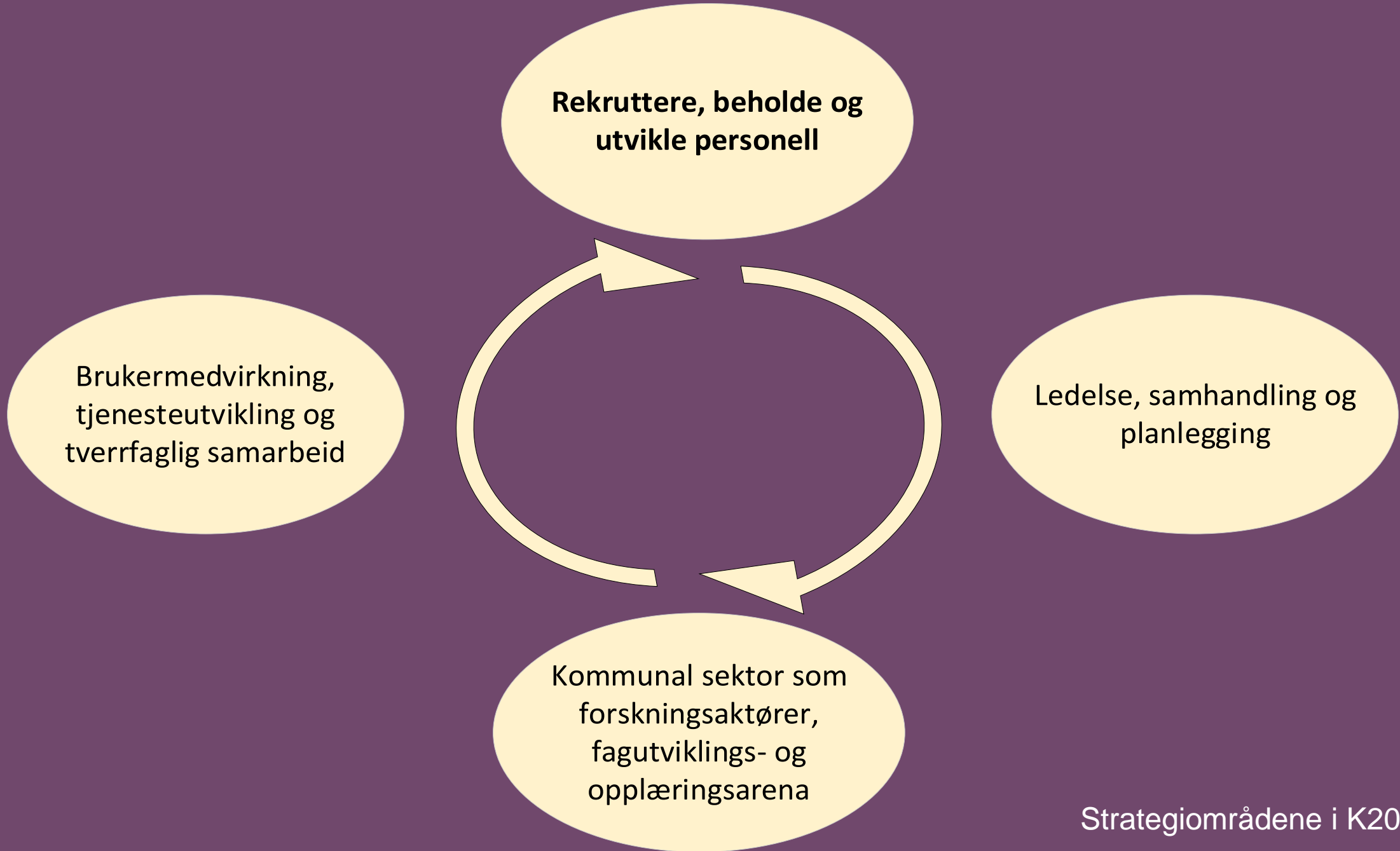
Regjeringens plan for rekruttering, kompetanse og fagutvikling i den kommunale helse- og omsorgstjenesten og den fylkeskommunale tannhelsetjenesten for perioden 2021-2025

Målsetting

Kompetanseløft 2025 skal bidra til en faglig sterk tjeneste, og sikre at den kommunale helse- og omsorgstjenesten og den fylkeskommunale tannhelsetjenesten har tilstrekkelig og kompetent bemanning

Prop. 1 S (2020-2021)

Hvordan K2025 kan støtte kommunene i arbeidet med å planlegge for bærekraftige og levende lokalsamfunn også i framtiden

- K2025 består av tiltak og tilskuddsordninger som overordnet skal bidra til at kommuner rekrutterer, beholder og utvikler personell og kvalitet i tjenestene
- K2025 utrede oppdrag og gjennomføre anskaffelser som bidrar til og understøtter kompetanseløft i kommunal helse- og omsorgstjeneste og i den fylkeskommunale tannhelsetjenesten
- Samarbeid og dialog med nasjonale aktører på strategi og spesifikke oppdrag som bl.a. KS, fagforeningene, RHF-ene, utdanningssektor og bruker- og pårørendeorganisasjoner
- Tett dialog med statsforvalterembeter på regionalt nivå som forvalter deler av programmets oppgaver
- Deltagelse på tvers av relevante program som opererer innenfor de samme strategiområdene som K2025, både internt og eksternt

Nasjonal helse- og sykehusplan 2020-2023

Nasjonal helse- og sykehusplan overordnet mål:

- Skape pasientens helsetjeneste. «Hva er viktig for deg?» skal være førende
- Styrke befolkningens helsekompetanse og pasientens mulighet til å være en aktiv deltaker i egen helse og utvikling av tjenestene.
- Etablere 19 helsefellesskap hvor kommuner og helseforetak utvikler og planlegger tjenestene sammen som likeverdige partnere.
- Utvikle det utadvendte sykehus
- Utvikle bedre psykiske helsetjenester
- Sikre en sammenhengende og koordinert akuttmedisinsk kjede
- Angi retning for bruk av teknologi i spesialisthelsetjenesten og tilpasse nasjonale rammebetingelser til nye måter å yte tjenester på.
- Sikre tilstrekkelig og riktig kompetanse for å møte fremtidige behov
- Knytte målene for digitalisering tydeligere til målene for pasientbehandling.

Helsefellesskap

Hvorfor Helsefellesskap

- Helseforetak og kommuner har et felles ansvar for å levere gode og sammenhengende helse- og omsorgstjenester
- Videreutvikle eksisterende samhandling
- Samarbeidsarena mellom helseforetak og omliggende kommuner
- Utvikle tjenester til fire prioriterte grupper: skrøpelige eldre, pasienter med flere kroniske lidelser, barn og unge og pasienter med alvorlige psykiske lidelser og rus

Status Helsefellesskap

- 19 helsefellesskap - de fleste formelt etablert og noen i prosess for etablering
- Bruker og fastleger skal være representert på alle nivåene i helsefellesskapene
- Mange eksempler på omfattende og godt samarbeid om helsefellesskap mellom kommune og HF
- Stor variasjonen mellom regionene på hvor langt de er kommet
- Endring i Helse- og omsorgstjenesteloven om at foretak og kommuner skal planlegge sammen ble vedtatt 020621 og ble iverksatt fra 1.august 2022

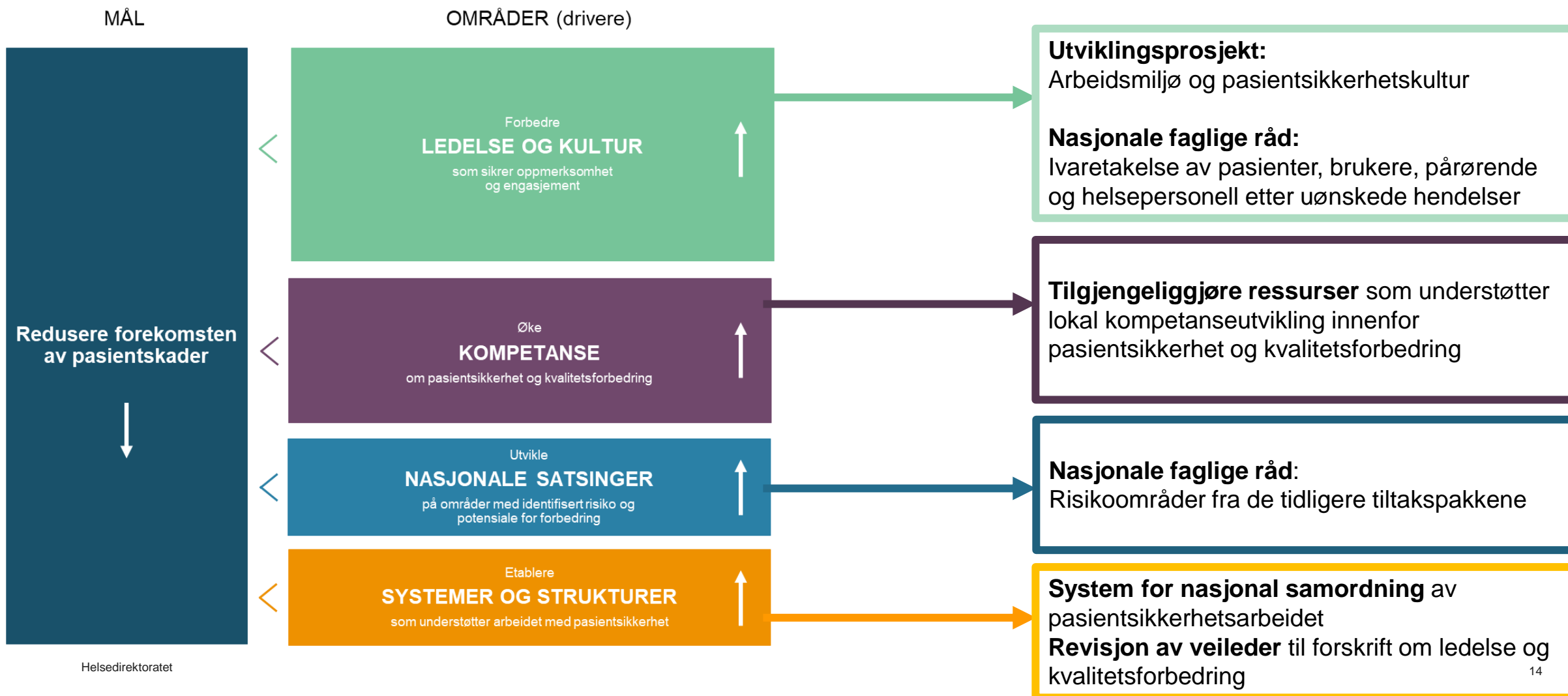
Nasjonal helse- og samhandlingsplan – høst 2023

- Regjeringen har startet arbeidet med Nasjonal helse- og samhandlingsplan som etter planen skal fremmes høsten 2023.
- Regjeringen vil forbedre samhandlingsreformen. Nasjonal helse- og samhandlingsplan skal være en stortingsmelding som omfatter både den kommunale helse- og omsorgstjenesten og spesialisthelsetjenesten.
- Nasjonal helse- og samhandlingsplan vil ta for seg regjeringens ambisjoner om å videreutvikle vår felles helse- og omsorgstjeneste. Et overordnet mål for meldingen er å sikre sømløse pasientforløp og gode tjenester i hele landet.
- Tema i meldingen:
 - Samhandling
 - Kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet
 - Desentraliserte tjenester og sømløse pasientforløp
 - Digitalisering
 - Personell og kompetanse
 - Rehabilitering og mestring
 - Svangerskaps-, føde- og barselstilbud
 - Psykisk helse og rus
 - Akutt-tjenester

Pasientsikkerhet og kvalitetsforbedring

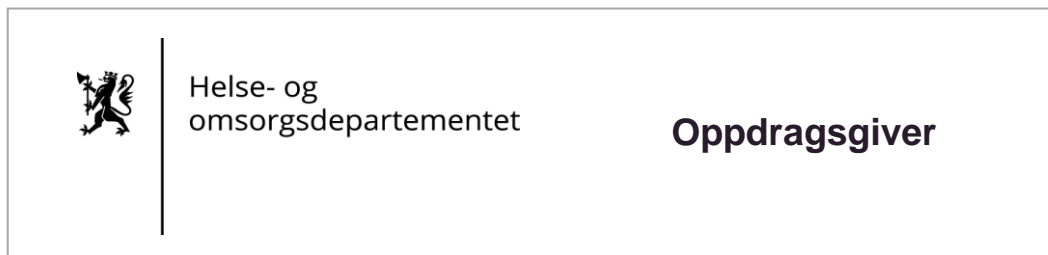
Driverdiagram fra nasjonal handlingsplan (2019-2023):

Pågående arbeid:

Det nasjonale velferdsteknologiprogrammet.

Tre virksomheter – felles innsats

Programmet startet i 2014, er nå forlenget ut 2024

**Overordnet
samfunns mål
for kommende
periode**

”

«Velferdsteknologi og digital
hjemmeoppfølging bidrar til god helse og
mestring i befolkningen og bærekraftig
samfunnsutvikling»

Tiltaksområder i Nasjonalt velferdsteknologiprogram

Tiltak 1

Videre spredning av digital hjemmeoppfølging (DHO) for kroniske syke

Tiltak 2

Spredning av VFT til barn, unge og voksne med medfødte eller tidlig ervervede funksjonsnedsettelse

Tiltak 3

Etablering av varig struktur for nettverk for innføring av VFT

Tiltak 4

Prosessveiledning for kommuner

Tiltak 5

Arkitektur og infrastruktur

Tiltak 6

Sosial kontakt for eldre

Tiltak 7

Sentrale tiltak, rådgivning, kunnskapsutvikling, utvikling av retningslinjer, opplæringsverktøy

Gevinstrapport

Gevinstrealiseringsrapporter – Nasjonalt velferdsteknologiprogram - Helsedirektoratet

Gevinstrealiseringsrapport

En kunnskapsoppsummering fra
Nasjonalt Velferdsteknologiprogram

Oktober 2021

- Fastlegeordningen i Norge har gjennom mange år vært vurdert som vellykket. De siste årene har imidlertid utfordringene vært økende.
- Handlingsplanen skal bidra til en fremtidsrettet fastlegeordning, legevakt og allmennlegetjeneste.
- Handlingsplanen er utarbeidet i samarbeid mellom Helse- og omsorgsdepartementet, Legeforeningen og KS.
- Handlingsplanen presenterer 17 tiltak innenfor tre målområder:
 - En trygg og attraktiv karrierevei
 - God kvalitet til alle
 - Fremtiden er teambasert

Handlingsplan for allmennlegetjenesten

Attraktiv, kvalitetssikker og teambasert
2020–2024

Følgeevaluering

- Oslo Economics skal, i samarbeid med UiO, Institutt for helse og samfunn (HELSAM) og tilknyttede fageksperter fra Nasjonalt senter for distriktsmedisin og allmennleger, gjennomføre en følgeevaluering av handlingsplanen.
- Evalueringsoppdraget er forventet å løpe fra 2021 til 2024, med levering av sluttrapport i 2025.
- Følgeevalueringen skal særlig vurdere handlingsplanens måloppnåelse, herunder om tiltakene under de tre målområdene gir ønskede effekter.
- Oppdraget omfatter også å evaluere hvordan Helsedirektoratet følger opp handlingsplanen.

[HPA-evalueringsrapport-2022.pdf \(osloeconomics.no\)](https://osloeconomics.no/HPA-evalueringsrapport-2022.pdf)

Ekspertutvalg for gjennomgang av allmennlegetjenesten

Styre/råd/utvalg |

Regjeringen har nedsatt et hurtigarbeidende ekspertutvalg som skal gi konkrete forslag til tiltak for å styrke fastlegeordningen slik at alle får en fastlege å gå til og gjøre den bærekraftig over tid.

Ekspertutvalget skal gi regjeringen konkrete forslag til både organisering og finansiering av fastlegeordningen. I tillegg skal utvalget vurdere om det er oppgaver som kan løses av annet personell under ledelse av fastlegen, eller om det er oppgaver som kan flyttes ut av ordningen. Endringer i kompetansekrav for leger i den kommunale helse- og omsorgstjenesten og endringer i utdanningsløpet for spesialisering skal også vurderes, i tillegg til endringer i legevakt for å redusere vaktbelastningen.

Ekspertutvalget skal levere første rapport med foreløpige vurderinger og anbefalinger innen 1. desember 2022. Rapport med endelige vurderinger og anbefalinger skal leveres innen 15. april 2023. Regjeringen tar med seg de innspillene de får fra ekspertgruppen inn mot statsbudsjettet for 2024.

Helsedirektoratet skal være sekretariat for utvalget. Deres referansegruppe for allmennlegetjenesten skal involveres i arbeidet og sikre bred involvering fra viktige yrkesgrupper og pasientorganisasjoner. Partene vil følge arbeidet tett gjennom regelmessige møter i trepartssamarbeidet.

[> Les ekspertgruppens mandat](#)

Ekspertutvalget

- Utrede hvordan fastlegeordningen kan gjøres mer bærekraftig:
 - Organisering og finansiering
 - Oppgaver
 - Legevakt
 - Kompetansekrav
- Skal levere foreløpige vurderinger og anbefalinger til 1. desember 2022, og endelig rapport 15. april 2023
- Helsedirektoratet er sekretariat for arbeidet.

Pårørendestrategien

Hovedmål i strategien:

Anerkjenne pårørende som ressurs

God og helhetlig ivaretagelse av alle pårørende slik at pårørende kan leve gode liv og kombinere pårønderollen med utdanning og arbeid

Ingen barn skal måtte ta omsorgsansvar for familie eller andre.

Departementene

Strategi
Handlingsplan

Vi – de pårørende

Regjeringens pårørendestrategi og handlingsplan

Oppdrag i 2022

Nasjonal pårørendeundersøkelse – barn/unge som pårørende

Pårørendeveilederen revideres og oppdateres

Helsenorge.no videreutvikles og pårørendeveilederen kobles inn i arbeidet

Videreutvikle verktøyet pårørendeavtale med kommunen som et tilbud til pårørende med særlig tyngende omsorgsoppgaver

Øke andel pårørendeutvalg på sykehjem

Departementene

Strategi
Handlingsplan

Vi – de pårørende

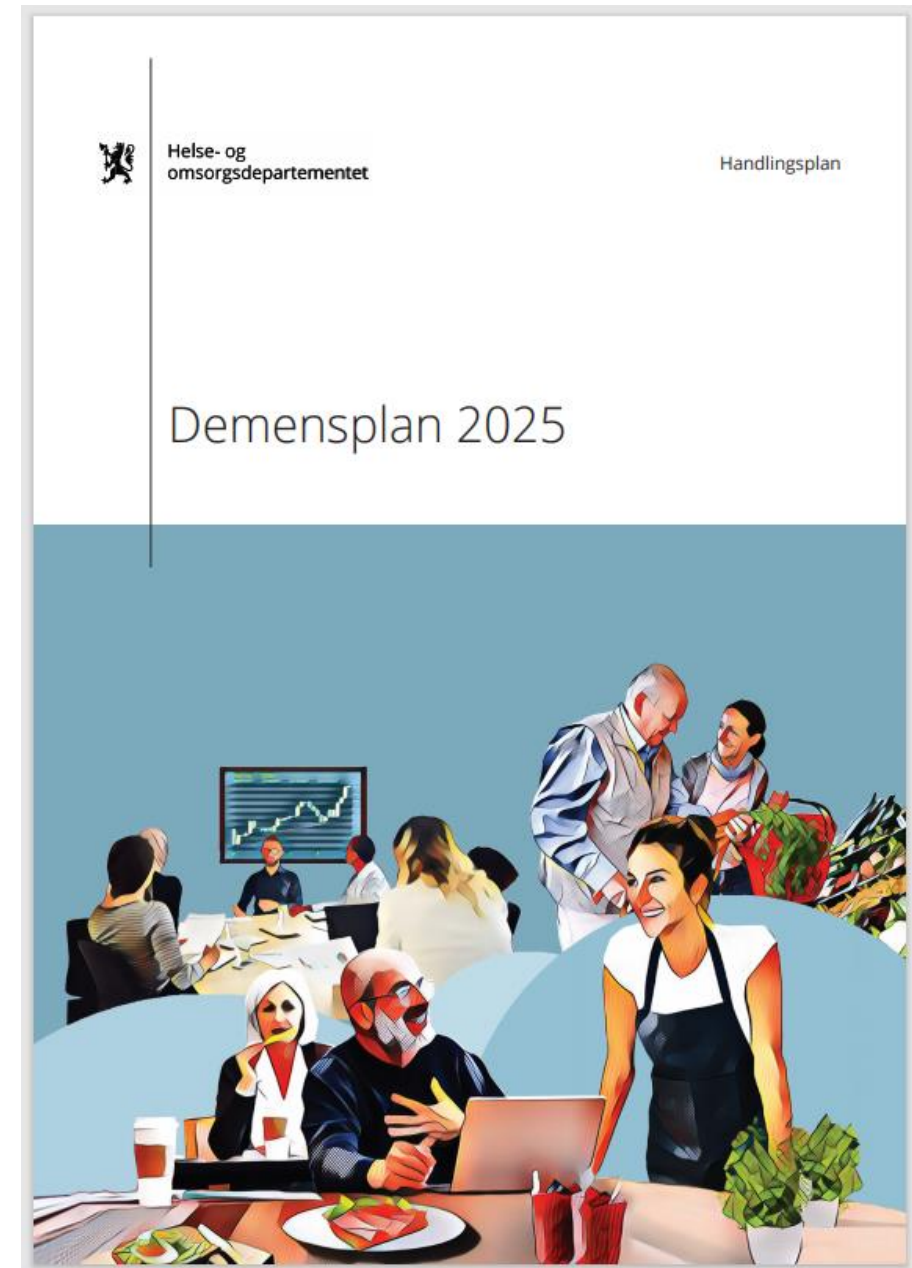
Regjeringens pårørendestrategi og handlingsplan

Demensplan 2025

3 hovedmålsetninger

- 1) Personer med demens og deres pårørende fanges opp til rett tid og sikres gode og tilpassede tjenester
- 2) Personer med demens og deres pårørende²⁴ sikres medbestemmelse og deltakelse i et demensvennlig samfunn, slik at de kan leve aktive og meningsfulle liv med fysisk, sosial og kulturell aktivitet som er tilpasset den enkeltes interesser, ønsker og behov
- 3) Økt forskning og kunnskap om forebygging og behandling av demens

Hvor mange nordmenn har demens?

Er folketallet i kommunen økende eller fallende? Flytter ungdommen ut, mens de eldre blir boende? Eldre befolkning gir flere personer med demens og dermed større behov for pleiehjemsplasser. Bruk kartet og finn ut nøyaktig hva din kommune trenger om 5, 10 eller 20 år.

Personer med demens

Alder	Antall	♂	♀
30-64	2108	1057	1051
65-69	2008	783	1225
70-74	14493	8140	6353
75-79	16691	8349	8342
80-84	20380	8814	11566
85-89	23676	8370	15306
90+	21762	5567	16195

2020
Norge

Personer med demens

101118

1.88% av befolkningen

Velg årstall:

2020

2025

2030

2040

2050

Aldersfordeling i befolkningen

Nasjonalt ernæringsstrategi

Utfordringer:

- Manglende systematisk oppfølging
 - For lite kunnskap og kompetanse
 - Manglende individuell tilpasning
-
- Det er anslått at årlige besparelser knyttet til målrettet forebygging og behandling av underernæring bare i spesialisthelsetjenesten vil være rundt 800 millioner kroner per år. Målrettet ernæringsarbeid i den kommunale helse og omsorgstjenesten anslås å gi en enda større helseøkonomisk gevinst.

Innsatsområder og tiltak

1. Systematisk ernæringsarbeid

- Nasjonal kartlegging av mat- og oppfølging
- Lokale ernæringsstrategier
- Samle, videreutvikle og spre gode eksempler

2. Tilstrekkelig og rett kompetanse

- Kliniske ernæringsfysiolog som ressurs
- Matfaglig kompetanse og matverter
- Nasjonale råd om kosthold til eldre

3. En mat- og ernæringsoppfølging som er tilpasset brukernes individuelle behov og ønsker

- Kartlegging av de eldres kosthold
- Samarbeid med ulike aktører
- Frivillig innsats
- Kompetanse og innovasjonsprosjekter for mat og måltidsfelleskap